

DECIZIE

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
Judecătorii

Oleg Sternioală  
Ala Cobăneanu  
Iurie Bejenaru  
Dumitru Visternicean  
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Taras Nina, reprezentată de avocatul Conoval Igor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Taras Nina împotriva Întreprinderii de Stat „Fabrica de Sticlă din Chișinău” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 martie 2017 Taras Nina a depus cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” solicitând încasarea de la pârât a sumei în mărime de 163693 de lei și a cheltuielilor de judecată formate din: taxa de stat în sumă de 4910,94 de lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5000 de lei. (f.d. 3-4, 32)

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 29 ianuarie 2016 a fost încheiat între Taras Nina și ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” contractul de vânzare-cumpărare nr. 67, conform căruia reclamanta s-a obligat să livreze în anii 2016-2017 cioburi de sticlă, iar ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” s-a obligat să achite marfa timp de 30 de zile din momentul livrării. Prețul pentru o tonă de cioburi de sticlă a fost stabilit de 800 de lei. Conform acordului adițional nr. 1 din 10.02.2016 la contractul de vânzare-cumpărarea nr. 67 din 29 ianuarie 2016, părțile au convenit la modificarea pct. 2.1 al contractului, cu expunerea în următoarea redacție: 650 de lei pentru o tonă de cioburi de geam; 850 de lei pentru o tonă de cioburi ambalaj (sticle, borcane) străvezii.

Reclamanta a menționat că și-a îndeplinit obligația de livrare a cioburilor de sticlă în sumă totală de 163698 de lei către ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău”, conform actului de verificare a decontărilor din 18 mai 2016. Datoria către reclamantă constituie suma de 163698 de lei, deoarece până în prezent nu s-a efectuat nicio achitare în scopul stingerii datoriei contractuale. În scopul soluționării extrajudiciare a litigiului, Taras Nina a expediat la 14 martie 2017, în adresa pârâtului, o somație prin care a solicitat în termen de 15 zile executarea obligației contractuale și anume achitarea sumei în

mărime de 163698 de lei, în caz contrar își rezervă dreptul de a se adresa în instanța de judecată.

Prin hotărârea din 13 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Taras Nina; s-a încasat de la ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” în beneficiul Ninei Taras datoria conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 67 din 29 ianuarie 2016 în sumă de 163698 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 5000 de lei, iar în total s-a încasat suma de 173609 lei.

Prin decizia din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău”; s-a casat hotărârea din 13 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana și s-a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii depuse de Taras Nina împotriva ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată; s-au încasat de la Taras Nina în beneficiul ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” cheltuielile aferente judecării cauzei în mărime de 3683,20 de lei.

La 29 mai 2018 Taras Nina, reprezentată de avocatul Conoval Igor, a declarat recurs împotriva deciziei din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel la judecarea apelului nu a aplicat legea care trebuia a fi aplicată, a interpretat în mod eronat legea. La fel, a remarcat că instanța de apel în mod arbitrar a apreciat probele anexate la dosar, nu a luat în considerare că intimatul nu a prezentat nicio probă în susținerea poziției sale și se eschivează ilegal de la obligațiile sale asumate în baza contractului de vânzare-cumpărare.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 22 februarie 2018, iar Taras Nina, reprezentată de avocatul Conoval Igor, a declarat recurs la 29 mai 2018.

Materialele dosarului atestă că decizia contestată a fost expediată părților la 27 martie 2018 (f.d. 76), însă date privind recepționarea acesteia la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat se consideră a fi în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 26 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de

contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Taras Nina, reprezentată de avocatul Conoval Igor, și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Din materialele cauzei rezultă că la 29 ianuarie 2016, Taras Nina a încheiat cu ÎS „Fabrica de sticlă din Chișinău” contractul nr. 67 privind vânzarea-cumpărarea cioburilor de sticlă.

Conform pct. 1.1 al contractului, vânzătorul s-a obligat să livreze în anii 2016-2017 cioburi de sticlă în continuare – Marfă, iar cumpărătorul s-a obligat să primească și să achite marfa timp de 30 zile din momentul livrării.

Conform pct. 2.1 al contractului, prețul pentru o tonă de cioburi de sticlă constituie 800 de lei, iar conform pct. 2.2 al contractului respectiv marfa este cântărită și primită de către cumpărător în baza actului de achiziție semnat de către ambele părți, unde se indică cantitatea și prețul mărfii.

Prin acordul adițional nr. 1 la contractul nr. 67 din 29 ianuarie 2016, părțile contractante au convenit la modificarea pct. 2.1 al contractului și anume s-a stabilit că prețul pentru o tonă de cioburi de sticlă constituie: cioburi de geam – 650 de lei, cioburi de ambalaj (sticle, borcane) străvezie – 850 de lei. (f.d. 9)

Conform actului de verificare a decontărilor reciproce la situația din 18 mai 2016, datoria pârâtului față de reclamantă a constituit 163698 de lei. (f.d. 10)

Colegiul remarcă că întru soluționarea extrajudiciară a litigiului, Taras Nina a expediat, la 14 martie 2017, în adresa pârâtului o somație prin care a solicitat executarea obligației contractuale și achitarea datoriei în sumă de 163698 de lei în termen de 15 zile.

Neexecutarea clauzelor contractuale de către ÎS „Fabrica de sticlă din Chișinău” a și servit temei pentru depunerea de către Taras Nina a prezentei cereri de chemare în judecată cu solicitarea de încasare din contul pârâtului a datoriei în sumă de 163698 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Judecând cauza, prima instanță, prin hotărârea din 13 septembrie 2017, a admis cererea de chemare în judecată depusă de Taras Nina; a încasat de la ÎS „Fabrica de

Sticlă din Chișinău” în beneficiul Ninei Taras datorita conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 67 din 29 ianuarie 2016 în sumă de 163698 de lei și cheltuielile de judecată în mărime de 5000 de lei.

Instanța de apel, verificând legalitatea actului de dispoziție adoptat de către instanța de fond, prin decizia din 22 februarie 2018, a admis apelul depus de ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău”; a casat hotărârea din 13 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana și a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii depuse de Taras Nina împotriva ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată; a încasat de la Taras Nina în beneficiul ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” cheltuielile aferente judecării cauzei în mărime de 3683,20 de lei.

Pentru a concluziona astfel, instanța de apel a precizat că prima instanță incorect a admis acțiunea depusă de Taras Nina, hotărârea pronunțată contravine circumstanțelor de fapt stabilite, rezultate din aprecierea greșită a probelor administrate și aplicarea eronată a normelor de drept material.

În contextul dat, instanța de apel a menționat că actul de verificare, care a stat la baza admiterii acțiunii de către instanța de fond, nu are o putere probantă și nu demonstrează faptul că Taras Nina a livrat ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” cioburi de sticlă în cantitatea și suma pretinsă de reclamantă, deoarece conform pct. 2.2 al contractului încheiat între părțile contractante, marfa este cântărită și primită de către cumpărător în baza actului de achiziție semnat de către ambele părți, unde se indică cantitatea și prețul mărfii.

Tot aici, instanța de apel a relatat că nu i-au fost prezentate probe întru confirmarea faptului predării-primirii cioburilor de sticlă, adică nu este demonstrat faptul executării de către reclamantă a obligațiilor contractuale pentru care solicită achitarea datoriei pretinse, ori în lipsa actului de primire-predare a cioburilor de sticlă, actul de verificare nu are nicio putere juridică.

Colegiul consideră că instanța de apel neîntemeiat a respins ca fiind relevantă proba prezentată de către reclamantă întru justificarea neexecutării obligației de către pârât și anume a actului de verificare ce demonstrează că ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” are o datorie față de Taras Nina în sumă de 163698 de lei, deoarece instanța de apel în cadrul judecării cauzei nu a examinat poziția apelantului – ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău” referitor la semnarea actului de verificare din 18 mai 2016, care precum că ar demonstra recunoașterea datoriei față de Taras Nina.

Mai mult ca atât, nici în cadrul ședinței de judecată din prima instanță și nici în instanța de apel pârâtul nu a infirmat semnarea actului de verificare, prezentat de către Taras Nina drept confirmare a executării obligațiilor contractuale, precum și nici nu a adus anumite obiecții privind inexistența datoriei indicate în actul de verificare datat cu 18 mai 2016.

În această ordine de idei, Colegiul notează că instanța ierarhic inferioară prin neelucidarea completă a circumstanțelor cauzei a dispus respingerea acțiunii. Or, instanța de apel, în esență, s-a axat doar pe faptul că actul de verificare prezentat de către reclamantă nu are putere juridică și nu demonstrează faptul executării de către Taras Nina a obligației contractuale în baza căreia se solicită achitarea datoriei.

De asemenea, Colegiul menționează că instanța de apel în cadrul derulării procesului de judecată nu a combătut poziția reclamantei în raport cu opinia părții

oponente referitor la veridicitatea actului de verificare, care a fost semnat nemijlocit de ÎS „Fabrica de Sticlă din Chișinău”.

Ori, actul de verificare constituie un înscris care demonstrează existența raporturilor juridice civile încheiate între părțile contractante și care probează existența unei executări din partea unei părți a obligațiilor asumate în urma încheierii tranzacției.

În acest sens, nu poate fi respins ca nefiind o probă actul de verificare, în condițiile când nici ÎS “Fabrica de Sticlă din Chișinău” nu a infirmat întocmirea actului respectiv, ba mai mult aplicând chiar și semnătura, care ar justifica veridicitatea actului dat.

Astfel, Colegiul constată că instanța de apel a dat o apreciere arbitrară a probelor prezentate în cadrul judecării cauzei, fără o motivare certă și consistentă a motivelor unei atare poziții.

În conformitate cu art.130 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

De altfel, libera apreciere a probelor este strâns legată de regula cercetării sub toate aspectele, complet și obiectiv a circumstanțelor cauzei și probelor.

Astfel, libera apreciere a probelor nu înseamnă arbitrarie, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt expuse de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele conform legii. Motivarea se exprimă prin faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să indice motivele unei asemenea soluții.

Or, în sensul legii, în cazul admiterii apelului, instanța de apel urmează să expună în decizie concluzia cu privire la toate argumentele invocate de către participanții la proces, să întemeieze motivele în legătură cu care argumentele apelantului din cererea de apel au fost recunoscute ca întemeiate.

Concomitent Colegiul notează că legea procesuală civilă prezumă dreptul instanței de a se expune asupra inițiativelor în cadrul unui proces.

În contextul dat, Colegiul citează prevederile art. 26 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Or, prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării pripite și arbitrare a litigiului dedus judecării.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice și circumstanțele cauzei în partea ce țin de argumentele invocate de recurentă, probele, obiecțiile acesteia în raport cu pretențiile sale și obiecțiile părții oponente, în special referitor la întocmirea

actului de verificare, persoana responsabilă care a întocmit, a semnat și a eliberat un astfel de înscris, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO. Procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că eroarea admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Taras Nina, reprezentată de avocatul Conoval Igor și a casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, în contextul cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă și să reflecte motivele sale prin prisma probelor ca fiind pertinente soluționării pricinii sau după caz preferința unor probe în defavoarea altora. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Taras Nina, reprezentată de avocatul Conoval Igor.

Se casează decizia din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Taras Nina împotriva Întreprinderii de Stat „Fabrica de Sticlă din Chișinău” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu